

Sprawa C-740/22**Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym****Data wpływu:**

2 grudnia 2022 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Itä-Suomen hovioikeus (Finlandia)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

30 listopada 2022 r.

Strona wnosząca odwołanie:

Endemol Shine Finland Oy

[...]

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym z dnia 30 listopada 2022 r.

[...]

STRONA WNOSZĄCA ODWOŁANIE: Endemol Shine Finland Oy (zwana dalej „Spółką”)

PRZEDMIOT POSTĘPOWANIA: Wniosek o dostęp do informacji

Wyrok Itä-Suomen hovioikeus (sądu apelacyjnego dla Finlandii Wschodniej)

Przedmiot sporu

- 1 Przedmiotem sprawy jest wykładnia art. 2 ust. 1 i art. 4 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólnego rozporządzenia o ochronie danych, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2016/679”). Ściślej rzecz ujmując chodzi o to, czy ustne przekazanie danych osobowych stanowi przetwarzanie danych osobowych w rozumieniu art. 4 pkt 2 rozporządzenia nr 2016/679. Ponadto pojawia się

pytanie, czy publiczny dostęp do dokumentów urzędowych można pogodzić w rozumieniu art. 86 rozporządzenia nr 2016/679 z prawem do ochrony danych osobowych w ten sposób, że informacje o wyrokach karnych lub czynach zabronionych popełnionych przez daną osobę fizyczną z sądowego rejestru osobowego są dostępne bez ograniczeń, jeżeli wnioskodawca wnosi o przekazanie mu tych informacji ustnie.

Oдноśny stan faktyczny

- 2 Spółka złożyła do Etelä-Savon käräjäoikeus (sądu pierwszej instancji dla Sawonii Południowej, Finlandia) ustny wniosek o udzielenie informacji o ewentualnych toczących się lub zakończonych postępowaniach karnych przeciwko określonej osobie fizycznej. Według sądu wniosek o udostępnienie danych złożono w celu wyjaśnienia kwestii karalności osoby uczestniczącej w postępowaniu konkursowym.

Rozpatrzenie wniosku o udzielenie informacji przez Käräjäoikeus (sąd pierwszej instancji)

- 3 Według sądu podany przez spółkę powód przetwarzania danych nie stanowi powodu przetwarzania danych dotyczących wyroków karnych lub czynów zabronionych, o którym mowa w rozdziale 2 §7 Tietosuojalaki (ustawy o ochronie danych, Finlandia). W związku z tym Käräjäoikeus (sąd pierwszej instancji) był zdania, że spółce nie można było ujawnić danych, o których udostępnienie wносиła, niezależnie od tego, że chodziło o jawne orzeczenia lub informacje w rozumieniu Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa (ustawy o jawności postępowań przed sądami powszechnymi, Finlandia). Również przeszukanie systemów informatycznych sądu stanowiłoby przetwarzanie danych osobowych, przez co informacji, o które wnioskowano, nie wolno było ujawnić także ustnie. Porozumienie w drodze umowy jako takie też nie było wystarczającym powodem dla przetwarzania danych dotyczących wyroków karnych i czynów zabronionych. Z wymienionych wyżej względów sąd oddalił złożony przez spółkę wniosek o udzielenie informacji.
- 4 Spółka odwołała się od postanowienia Käräjäoikeus (sądu pierwszej instancji) do Itä-Suomen hovioikeus (sądu apelacyjnego dla Finlandii Wschodniej). W odwołaniu podniosła między innymi, że uwzględnienie wniosku o udzielenie informacji poprzez ustne ujawnienie danych o ewentualnych toczących się lub zakończonych postępowaniach karnych, których wniosek ten dotyczy, nie stanowi przetwarzania danych osobowych w rozumieniu art. 4 pkt 2 rozporządzenia. Hovioikeus (sąd apelacyjny) przyjął odwołanie spółki do rozpatrzenia. **[Or. 2]**

Właściwe przepisy prawa

Prawo Unii

- 5 Zgodnie z art. 2 ust. 1 rozporządzenie nr 2016/679 ma zastosowanie do przetwarzania danych osobowych w sposób całkowicie lub częściowo zautomatyzowany oraz do przetwarzania w sposób inny niż zautomatyzowany danych osobowych stanowiących część zbioru danych lub mających stanowić część zbioru danych. W myśl art. 4 pkt 2 tego rozporządzenia na jego użytek „przetwarzanie” oznacza operację lub zestaw operacji wykonywanych na danych osobowych lub zestawach danych osobowych w sposób zautomatyzowany lub niezautomatyzowany, taką jak zbieranie, utrwalanie, organizowanie, porządkowanie, przechowywanie, adaptowanie lub modyfikowanie, pobieranie, przeglądanie, wykorzystywanie, ujawnianie poprzez przesłanie, rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie, dopasowywanie lub łączenie, ograniczanie, usuwanie lub niszczenie.
- 6 Zgodnie z art. 86 dane osobowe zawarte w dokumentach urzędowych, które posiada organ lub podmiot publiczny lub podmiot prywatny w celu wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym, mogą zostać przez ten organ lub podmiot ujawnione zgodnie z prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego, któremu podlegają ten organ lub podmiot, dla pogodzenia publicznego dostępu do dokumentów urzędowych z prawem do ochrony danych osobowych na mocy niniejszego rozporządzenia.

Przepisy prawa krajowego

Przepisy prawa dotyczące ochrony danych osobowych

- 7 Po wejściu w życie rozporządzenia nr 2016/679 w Finlandii uchwalono nową Tietosuojalaki (ustawę o ochronie danych). Ustawa ta w myśl § 1 precyzuje i uzupełnia rozporządzenie nr 2016/679 i jego krajowe zastosowanie. W świetle jej § 2 znajduje zastosowanie zgodnie z zakresem zastosowania art. 2 rozporządzenia nr 2016/679.
- 8 Zgodnie z § 28 Tietosuojalaki (ustawy o ochronie danych) do prawa do otrzymania danych z rejestru osobowego organu oraz do innego ujawniania danych osobowych z rejestru osobowego organu stosuje się przepisy o jawności działalności organów.
- 9 W myśl § 1 ust. 1 Laki henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä 5.12.2018/1054 (ustawy o przetwarzaniu danych osobowych w sprawach karnych i w związku z utrzymaniem bezpieczeństwa narodowego 5.12.2018/1054, Finlandia) właściwe organy stosują ustawę przy przetwarzaniu danych osobowych między innymi w wypadku toczącego się przed sądem postępowania karnego. Zgodnie z § 1 ust. 4 ustawa znajduje jednak zastosowanie jedynie do takiego przetwarzania danych

osobowych w rozumieniu ust. 1, które ma miejsce w sposób całkowicie albo częściowo zautomatyzowany lub w wypadku którego dane podlegające przetworzeniu stanowią lub mają stanowić rejestr lub część rejestru. W myśl § 2 ust. 2 tej ustawy do prawa do otrzymania danych z rejestru osobowego organu oraz do innego ujawniania danych osobowych z rejestru osobowego organu stosuje się przepisy o jawności działalności organów.

Przepisy prawa dotyczące jawności

- 10 Zgodnie z § 1 Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa 30.3.2007/370 (ustawy o jawności postępowań sądowych przed sądami powszechnymi 30.3.2007/370, Finlandia) postępowania i akta sądowe są jawne, o ile ta lub inna ustawa nie stanowi inaczej. W myśl § 4 tej ustawy dane dotyczące sądu rozpatrującego sprawę, dokładnego rodzaju sprawy, przebiegu postępowania oraz czasu i miejsca rozprawy, a także dane niezbędne do identyfikacji stron są jawne. Zgodnie z § 7 ust. 2 ustawy każdy ma prawo do otrzymania informacji z jawnych akt postępowania. W świetle § 13 ust. 1 ustawy do sposobu udostępnienia informacji z akt procesowych znajduje zastosowanie uregulowanie zawarte w § 16 Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621 (ustawy o jawności działalności organów 21.5.1999/621, Finlandia). **[Or. 3]**
- 11 Zgodnie z § 13 ust. 1 Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (ustawy o jawności działalności organów) wniosek o udzielenie informacji o treści akt należy w wystarczającym stopniu skonkretyzować w ten sposób, by organ mógł ustalić, jakiego dokumentu dotyczy wniosek. Organ, do którego skierowano wniosek o udzielenie informacji zapewnia w drodze rejestrów i repertoriów wsparcie podmiotowi, który wystąpił z tym wnioskiem przy identyfikacji dokumentu. Podmiot występujący z wnioskiem o udzielenie informacji, nie musi ani ujawniać swojej tożsamości, ani uzasadniać wniosku, chyba że jest to konieczne, aby organ mógł skorzystać z przysługującego mu uznania, lub w celu ustalenia, czy wnioskodawca ma prawo do informacji o treści akt. W myśl § 13 ust. 2, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej, wnioskodawca, który wnosi o udostępnienie informacji z akt wymagających zachowania poufności, rejestru osobowego organu lub innych akt, z których można udzielać informacji jedynie przy spełnieniu określonych przesłanek, musi podać cel wykorzystania informacji oraz poinformować o pozostałych okolicznościach, które są konieczne do ustalenia spełnienia przesłanki przekazania informacji, a także – jeżeli jest to niezbędne – o tym, w jaki sposób ma zostać zagwarantowana ochrona informacji.
- 12 Zgodnie z § 16 ust. 1 Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (ustawy o jawności działalności organów) informacji o treści akt udziela się ustnie lub w ten sposób, że akta udostępnia się w siedzibie organu do wglądu czy też w celu sporządzenia odpisu lub odsłuchania, lub też poprzez udostępnienie ich kopii lub wydruku. Informacji o jawnej treści dokumentu udziela się w sposób, którego życzy sobie wnioskodawca, jeżeli nie wiąże się to z nadmiernym utrudnieniem wykonywania przez urząd swojej działalności ze względu na dużą liczbę dokumentów lub trudności z powielaniem lub z innego porównywalnego powodu.

- 13 W myśl § 16 ust. 3 Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (ustawy o jawności działalności organów) dane osobowe z rejestru osobowego organu, o ile zawarte w ustawie przepisy szczególne nie stanowią inaczej, można udostępniać w postaci kopii lub wydruku, lub też w formie elektronicznej, jeżeli odbiorca w świetle przepisów o ochronie danych osobowych jest uprawniony do tego, by zatrzymywać i wykorzystywać tego rodzaju dane osobowe.

Konieczność i kontekst wystąpienia z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 14 Hovioikeus (sąd apelacyjny) rozpatruje sprawę dotyczącą przetwarzania danych osobowych, w której wydanie właściwego orzeczenia wymaga dokonania wykładni art. 2 ust. 1, art. 4 pkt 2 i art. 86 rozporządzenia nr 2016/679.
- 15 Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że przetwarzanie danych osobowych ma miejsce, jeżeli sąd umożliwia wgląd w akta postępowania zawierające dane osobowe, przy czym umożliwienie wglądu polega na udostępnieniu kopii dziennikarzom (wyrok z dnia 24 marca 2022 r., X i Z przeciwko Autoriteit Persoonsgegevens, C-245/20, EU:C:2022:216, pkt 37–39).
- 16 Zdaniem Hovioikeus (sądu apelacyjnego) należy wyjaśnić, czy wykładni art. 2 ust. 1 i art. 4 pkt 2 rozporządzenia nr 2016/679 powinno się dokonywać w ten sposób, że ustne udzielenie informacji o ewentualnych toczących się lub zakończonych postępowaniach karnych przeciwko określonej osobie fizycznej stanowi przetwarzanie danych osobowych w rozumieniu rozporządzenia. Trybunał Sprawiedliwości nie wydał żadnych orzeczeń w tej kwestii.
- 17 Przetwarzanie danych osobowych przez organy uregulowano w Finlandii w Tietosuojalaki (ustawie o ochronie danych), ale nie we wszystkich wypadkach trzeba przestrzegać ograniczeń wiążących się zwykle z przetwarzaniem danych osobowych ze względu na jawność danych organów – § 28 Tietosuojalaki (ustawy o ochronie danych) i § 2 ust. 2 Laki henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä (ustawy o przetwarzaniu danych osobowych w sprawach karnych i w związku z utrzymaniem bezpieczeństwa narodowego). Aby pogodzić ochronę danych osobowych z zasadą jawności, w § 16 Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (ustawy o jawności działalności organów) ogranicza się udostępnianie danych osobowych z rejestru osobowego organu w postaci kopii lub wydruku czy też w formie elektronicznej. Ponieważ paragraf ten nie dotyczy ustnego przekazywania danych osobowych z rejestru osobowego organu, nie ma jasności co do tego, jak należy pogodzić ze sobą ochronę danych osobowych i zasadę jawności oraz uwzględnić ważne aspekty związane z ochroną danych osobowych w wypadku ustnego przekazywania danych osobowych znajdujących się w rejestrze osobowym organu. **[Or. 4]**

Pytania prejudycjalne

Hovioikeus (sąd apelacyjny), zapewniwszy stronom możliwość odniesienia się do treści wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, postanowił zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału Sprawiedliwości następujące pytania prejudycjalne:

1. Czy ustne przekazanie danych osobowych stanowi przetwarzanie danych osobowych w rozumieniu art. 2 ust. 1 i art. 4 pkt 2 rozporządzenia nr 2016/679?
2. Czy publiczny dostęp do dokumentów urzędowych można pogodzić w rozumieniu art. 86 rozporządzenia nr 2016/679 z prawem do ochrony danych osobowych w ten sposób, że informacje z sądowego rejestru osobowego o wyrokach karnych lub o czynach zabronionych popełnionych przez daną osobę fizyczną są dostępne bez ograniczeń, jeżeli wnioskodawca wnosi o przekazanie mu tych informacji ustnie?
3. Czy dla odpowiedzi na pytanie drugie ma znaczenie okoliczność, czy wnioskodawcą jest spółka czy osoba prywatna?

[...]